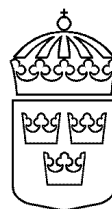

Riksdagens protokoll

2001/02:25

Tisdagen den 13 november

Kl. 14.00 – 15.32

Protokoll
2001/02:25

1 § Kompletteringsval till krigsdelegationen

Talmannen meddelade att Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp på grund uppkommen vakans anmält Marianne Samuelsson som ledamot i krigsdelegationen.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i krigsdelegationen
Marianne Samuelsson (mp)

2 § Svar på interpellation 2001/02:43 om hönsburar

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):
Fru talman! Maria Wetterstrand har frågat om jag

1. avser att vidta några åtgärder för att Sverige ska uppnå minst lika höga djurskyddskrav för värphöns som de nya tyska kraven,
2. avser att vidta några åtgärder för att den nuvarande dispensgivning-
en ska upphöra eller stramas upp,
3. avser att föreslå att modifierade burar förbjuds i Sverige eller på
annat sätt verka för att opassande modifierade burar tas i bruk,
4. kommer att föreslå att en tydlig märkning av burägg och produkter
som innehåller burägg införs även i Sverige.

Sverige har i dag betydligt strängare regler för inhysning av höns än Tyskland. De traditionella burarna är inte längre tillåtna, och en uppbyggnad av alternativa system är i full gång. Förutom de funktionskrav som anges i djurskyddsförordningen (1988:539) och som innebär att värphöns ska kunna sitta på pinne, lägga ägg i rede och sandbada, finns ytterligare krav på att dödlighet och beteendestörningar ska hållas på en låg nivå. Det är också unikt för Sverige att hönsen inte får näbbtrimmas. Näbbtrimning är en åtgärd som gör det lättare att hålla höns i stora flockar där de har svårt att upprätthålla en tydlig rangordning. Den kan emellertid innebära smärta och obehag för hönsen, och jag anser att det är fråga om stympning som inte kan accepteras.

Det är inte sant som påstås i interpellationen att det i Sverige ställs krav på att hönsburar ska bytas ut mot andra burar. De krav som ställs är att de traditionella burarna ska avvecklas och ersättas av godkända, alternativa inhysningssystem. De inredda burarna med rede, sittpinne och sandbad är ett av flera olika sådana alternativa system. De har efter ny teknikprovning ansetts uppfylla djurskyddsförordningens krav. Den svenska lagstiftningen utgår från djurens behov. Ibland kan olika behov vara svårförenliga. Rörelseutrymmet för hönsen i de inredda burarna är visserligen begränsat, men dödligheten ligger i allmänhet på en låg nivå. Lösående höns i stora flockar kan röra sig på större ytor, men risken att fjäderhackning och kannibalism sprider sig är högre. I nuläget dominerar intresset för att gå över till system för frigående höns, och det finns också betydligt fler höns i sådana system än i inredda burar.

Vidare påstår Maria Wetterstrand att över 900 000 hönor (enligt hittills beslutade dispenser) får sitta kvar i gamla burar efter år 2003. Detta är fel. Slutdatumerna för dem som beviljats en fjärde hönsomgång på dispens varierar från tidig höst 2002 och framåt. Endast en producent har dispens efter 2003. Denna dispens, som gäller för ca 6 000 hönor, har ett slutdatum i början av januari 2004.

Dispenser ges inte om grava anmärkningar på djurhållningen konstaterats. Tvärtom har Jordbruksverket besiktigt anläggningarna hos de djurhållare som ansökt om dispens för att försäkra sig om att endast anläggningar som uppfyller höga djurskyddskrav kommer i fråga för dispens.

Den 1 januari 2004 blir det, enligt EG:s handelsnormer för ägg, obligatoriskt att märka alla ägg med uppgifter om i vilket inhysningssystem de har producerats. Än så länge är anslutningen till märkningen frivillig, men redan i dag förekommer ändå märkning av burägg, dock inte hos alla packerier.

När det gäller den frivilliga märkningen ska det fr.o.m. den 1 januari 2002 endast finnas tre typer av märkning att välja på – frigående ute, frigående inne eller burägg. Syftet är att ytterligare förbättra konsumentens möjligheter att göra medvetna val vid köp av ägg.

Anf. 2 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Jag tänkte att jag skulle börja med att säga någonting om näbbtrimningen. Näbbtrimningen infördes just för att man skulle kunna hålla höns i trånga burar. Jag tycker att ministern i svaret lite grann försöker påföra oss i Miljöpartiet åsikten att vi skulle vilja ha näbbtrimning bara därför att vi är motståndare till burhöns. Det är naturligtvis inte sant. Vi kritiserar de inredda burarna och tycker att de ska bort, men vi vill inte införa näbbtrimning. Näbbtrimning förbjuds i fler och fler länder, och den minskar i omfattning även där det är tillåtet. Det beror på att det egentligen inte är det faktum att hönsen är frigående som är den största orsaken till behovet av näbbtrimning, utan det handlar snarare om valet av vilka höns man har i de frigåendesystemen. Vi anser att näbbtrimningen snarare upprätthåller ett felaktigt beteende. Man kan säga att normala hönsraser – om man kan tala om normala höns när det handlar om en art som är så hårt avlad – inte hackar på varandra, utan det handlar snarare om en miss i aveln, att aveln bara har

inriktats på produktionsmål. Det finns många raser där det inte alls förekommer att hönsen hackar på varandra ens i frigåendesystem.

När det gäller de inredda burarna så säger ministern att våra regler inte alls säger att burar ska bytas mot andra burar. Men faktum är att kraven inte är hårdare än att man kan byta burar mot andra burar. Sedan sägs det att dessa burar är inredda och ansetts uppfylla djurskyddsförordningens krav. Det må vara så att Jordbruksverket och regeringen har gjort bedömningen att de uppfyller djurskyddsförordningens krav. Men det finns ganska många som har andra uppfattningar om vad man borde ha fattat för beslut i den frågan, bl.a. Referensgruppen för värphönshållning och personer i Djurskyddsrådet. Och framför allt tycks hönsen själva ha en annan uppfattning. I denna referensgrupp har en majoritet varit kritisk till burarna, och flera har varit helt mot att man över huvud taget ska tillåta inredda burar.

När det gäller hönsen själva är det ett faktum att de inte använder de funktioner som finns i burarna. Man har bedrivit forskning i Sverige inom ramen för teknikprovningen av modifierade burar. Då visade det sig att hönorna inte använde funktionerna. De använde inte sittpinne, sandbad och värprede i den utsträckning som man kunde förvänta sig. Det beror på att de biologiska skälen till att man använder denna typ av sittpinne, sandbad och värprede inte uppfylls av de regler som säger hur man ska inreda burarna. Även om forskare anser att detta borde fungera är det trots allt bara hönsen som vet hur höns vill ha det. Och eftersom de modifierade burarna inte fungerar så borde de inte ha godkänts. Det är vår bestämda uppfattning i Miljöpartiet.

När det gäller märkningen kan jag konstatera att det är den enda frågan i min interpellation som besvaras med ja. Då handlar det om att man kommer att tvingas att införa en sådan märkning. Det blir obligatoriskt på grund av EU. Och ministern uttalar sig inte någonting om ifall detta är en bra förändring eller inte.

Jag vill ställa en följdfråga till ministern när det gäller inredda burar och det faktum att socialdemokraterna på sin kongress har beslutat att mink inte ska få sitta i sina inredda burar och att minkfärgning ska förbjudas. Däremot tycker man att det är okej att höns ska sitta kvar i inredda burar. Då undrar jag vari den ideologiska logiken ligger i att det är acceptabelt när det gäller vissa djur men oacceptabelt när det gäller andra djur.

Anf. 3 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Enligt jordbruksministerns svar är det få nya dispenser som ges. Och jag ska ställa min fråga direkt så att det inte blir några missförstånd. Betyder det att det framöver inte kommer att ges några ytterligare dispenser för dessa traditionella burar? Är det slut med det nu, så att man har klarat av det? Det har ju nämligen getts dispenser i så väldigt många omgångar. Jag tycker att detta är en mycket segdragen historia. Redan 1988 lovade man Astrid Lindgren att hönsen skulle bli fria. Det var en födelsedagspresent till henne från den socialdemokratiska regeringen. Och så har det inte blivit.

Sedan kan man ha många synpunkter på de modifierade burarna. I de burarna har höns inte större yta än de i dag har. Varje höna har en yta som ett A 4-papper, och det är ju inte speciellt mycket. De nya funktioner

Prot. 2001/02:25
13 november

Svar på
interpellationer

med sittrede och sandbad som finns är ofta bara tillgängliga en kort tid på dygnet för hönorna, men de vill ha tillgång till detta jämt och ständigt. Frågan är alltså om den bästa lösningen är de här modifierade burarna.

Ministern säger i svaret att det är väldigt många som tänker sig att man ska ha frigåendesystem, inte system med modifierade burar. Det har jag inte riktigt någon uppfattning om. Jag är dock inte helt säker på att det i slutändan blir så, utan man föredrar nog att ha de modifierade burarna.

Det är konstigt att det har dragit så långt ut på tiden, med tanke på att det finns en del äggproducenter som tidigt anammade det här och tog till sig detta med att skulle vara frigående höns. Jag tycker att de nästan fått en konkurrensnackdel i och med att man dragit ut på det här så väldigt länge.

När det gäller märkningen av ägg har det gjorts undersökningar. Folk blir fortfarande lurade. Såvitt jag förstår är det 64 % som tror sig köpa ägg från frigående höns. Men det produceras bara 20 % sådana ägg, så man kan inte köpa så mycket. Det stämmer alltså inte. Detta betyder att märkningen inte är bra. Sedan tycker jag också att det är synd att regeringen inte kan säga att vi i Sverige redan nu tar till oss att vi har en obligatorisk märkning. För att jag ska kunna vara en medveten konsument måste jag kunna både välja och välja bort, men det kan jag inte göra om jag inte får korrekt information. Som jag tidigare sade tror folk sig köpa en annan sorts ägg än man köper. Således är informationen tämligen vilseledande. Det är kanske liten text. Dessutom är det fina bilder på många av de här kartongerna som gör att folk tror att det handlar om frigående höns.

Min stora fråga är om detta betyder att det fr.o.m. nu inte kommer att ges en enda dispens till.

Anf. 4 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Nej, det är inte alls så att vi i Sverige förbjöd näbbtrimning av annat skäl än att sådant anses vara stympning. Det är inte heller så att detta gäller fler och fler länder. Något land diskuterar detta – jag tror att det är Holland. Tyskland har inte med detta, trots sitt i övrigt, till synes, strängare förslag till ny lagstiftning.

Jag delar uppfattningen att man har missat i aveln – dock inte bara vad gäller höns, men kanske framför allt vad gäller höns – därför att man har drivit fram produktionen på det här viset och trott att det är lösningen på att få fram många ägg. Jag är inte heller alls säker på att det här är sista steget, utan i takt med vår ökade medvetenhet och vår teknikutveckling och i takt med att vår kunskap växer kommer det – detta är jag ganska säker på – att bli en förändring vad gäller de nu beslutade inredda burarna.

Rede och sittpinne används. I början användes inte sittpinnen eftersom den var felplacerad, vilket konstaterades genom ny teknikprovning. Då ändrades detta och nu används det här till ungefär 90 %.

Allt är faktiskt inte frid och fröjd i fråga om frigåendesystemen. Det har att göra med hönsen, med vad det är för sorts höns. Det är också en fråga om avel och utveckling. Det är möjligt att vi hittar hönsraser – jag hoppas att vi gör det – med hönor som inte hackar på varandra och som inte är beroende av den rangordning som nu befintliga höns har.

Jag vill påpeka för de båda föregående talarna att det låter som att det nu enbart är dessa inredda burar som är alternativet, men så är det inte. Redan i dag är antalet frigående höns ungefär 1,4 miljoner. Fram till år 2004 räknar vi med drygt 2,4 miljoner. Antalet inredda burar är i dag 0,5 miljoner, och fram till år 2004 räknar vi med 1,5 miljoner – under förutsättning att det är status quo, att vi har kvar den lagstiftning som vi nu har. Frigående höns kommer alltså trots allt att vara långt fler än de höns som kommer att finnas i inredda burar.

Sedan vill jag korrigera den ena av talarna på en punkt, nämligen när det gäller att de nya, inredda, burarna inte skulle vara större. Det är inte sant. De blir större därför att utöver de 600 kvadratcentimetrarna per höna kommer det att finnas 150 kvadratcentimeter för rede och 150 kvadratcentimeter för sandbad. De här burarna blir alltså rymligare än nu befintliga burar.

Några vanliga dispenser ges inte, utan dispenser ges nu bara om den som söker dispens kan uppvisa att han eller hon har beställt ett nytt system – det handlar inte bara om burar – antingen ett system för frigående höns eller också ett system för inredda burar. Kan man visa det, då kan man få dispens.

Anf. 5 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Fru talman! Varken jag eller Miljöpartiet har någonsin påstått att allting är frid och fröjd när det gäller alla frigåendesystem. Det kan behövas förändringar också där, bl.a. när det gäller valet av raser i frigåendesystemen. Men det är heller inte så att det är problem med alla frigåendesystem, vilket ministern verkar anse. Det finns många frigåendesystem där det inte alls förekommer några problem med att hönorna hackar på varandra. Det beror bl.a. på att man gjort ett val av höns.

Miljöpartiets inställning är att höns och andra djur inte ska behöva sitta inlåsta i trånga burar. När det gäller höns är det helt uppenbart att det finns alternativ. Det visar sig ju också i och med att alltfler går över till frigåendesystem och att många konsumenter vill välja den typen av ägg. Det verkar ministern tycka är bra, samtidigt som ministern tycker att det är problem med frigåendesystemen. Jag förstår inte riktigt logiken där. Samtidigt som det är problem med alla frigåendesystem är det så bra. Man nästan skryter om att folk inte övergår till ett system med inredda burar, utan att många i stället går över till andra system.

Jag fick inte något svar på frågan om logiken ideologiskt i att mink inte ska få sitta i inredda burar, medan höns ska få göra det. Eller också var kanske svaret på den frågan att vi i takt med en ökad medvetenhet i samhället kanske kommer att ändra uppfattning i de här frågorna och i framtiden gå längre. Uppenbarligen finns det ett större allmänt stöd för att förbjuda minkfarmning än det finns för att förbjuda hönsfarmning. Kanske är det förklaringen till att Socialdemokraterna ändrat uppfattning i den frågan.

När det gäller konkurrensutsättningen stöder jag det tidigare inlägget från denna talarstol, att det är, och har varit, en nackdel för dem som väljer frigåendesystem att man tillåtit den mängd dispenser som man tillåtit. Folk som aktivt valt att vänta med att vidta åtgärder för att få sina höns i frigåendesystem eller i system med inredda burar har tjänat på det genom att de kan ges dispenser, medan de som valt att i tid gå över till de

här systemen får en svårare konkurrenssituation. Det tycker inte jag är bra.

Anf. 6 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m):

Fru talman! Svaret på min konkreta fråga är att det kommer att ges dispenser, men det beror på om man nu tänkt köpa in de här andra burarna. Det betyder alltså att det kan komma fler dispenser; det är det konkreta svaret.

Egentligen hade jag en fråga till, men jordbruksministern uppfattade den kanske inte riktigt. Det handlar då om märkningen av ägg. Jag tycker att det är konstigt att den svenska regeringen inte har en egen uppfattning där, men det är i och för sig inte ovanligt. Man väntar tills EU säger något och genomför det sedan under galgen med hänvisning till att det beror på EU. Det här är liksom inte första frågan där det blir så. Vi skulle mycket tidigare ha kunnat göra något i Sverige.

Jag såg att jordbruksministern nickade instämmande då jag berättade om att folk tror sig köpa ägg från frigående höns men att det inte är så. Därför trodde jag att regeringen kunde slå till och för en gångs skull ha en egen uppfattning.

Jag tycker inte att jordbruksministern har rätt när hon säger att höns i inredda burar har en större yta. Det har de bara vissa tider på dygnet. De här ytorna är ju inte tillgängliga hela tiden, så i verkligheten har de fortfarande bara en yta som ett A 4-papper eftersom ytor med sand och rede bara är tillgängliga vissa tider på dygnet. Det är alltså inte riktigt sant att de har det så mycket bättre.

Det låter jättebra, om detta nu blir verklighet, att det blir fler frigående höns jämfört med det antal som kommer att sitta i inredda burar. Dock har vi inte ännu sett att det blir så.

Slutligen vill jag säga att jag inte kan låta bli att nästan skratta för mig själv. Inte ska minkarna dras in i hönsbursdebatten, men nog är detta väldigt märkligt. I och för sig tycker jag att det är bra att man inte ska ha kvar minkarna i burar, men jag undrar om det kommer att ta lika lång tid för minkarna att få en situation där de inte behöver sitta i burar som det tagit för hönsen att komma ifrån sina burar. Det har de ju ännu inte gjort fastän det hela började redan år 1988.

Anf. 7 GUDRUN LINDVALL (mp):

Fru talman! Det var intressant att höra ministern under helgen i TV tala om att det är oetiskt att ha djur i bur. Här i riksdagen får vi höra att det är etiskt. Ibland är politiken ganska ful.

Diskussionen om höns har Margareta Winberg ärvt av förra jordbruksministern. Jag hade hoppats att Margareta Winberg hade haft en annan inställning än vad Annika Åhnberg hade, där vi kan säga att alla, även internationellt, naturligtvis anser att det Sverige har gjort är ett stort svek. Man har omvandlat burförbudet till någonting som innebär nya burar. Många länder börjar nu inse att de inte fungerar för hönsen. I Holland har jordbruksministern aviserat att modifierade burar inte kommer att godkännas. I Tyskland och även i Belgien för man nu en diskussion.

Tycker man inte att djur ska sitta i bur så ska de inte sitta i bur. De nya burarna är just burar. Det intressanta i dag är att det faktiskt lämnas dispenser ganska frikostigt. Jag tycker nog att departementet ska ta kon-

takt med Jordbruksverket och mera se på hur dispensererna ges. Det finns ett antal buräggsproducenter som har gått ihop för att få långtida dispenser. Somliga bland dem har redan satt in en extra omgång höns och inte ens väntat på att få dispens utan gjort det olagligt. Det finns alltså många i dag som inte alls är så "vackra" och som har haft och som förväntar sig att få nya dispenser. Det här pratet om att det bara är de som har bra djurhållning och bra i övrigt som får dispens stämmer inte. Vi har en buräggsproducent i min kommun som har en diger fil hos miljö- och hälsovårdsnämnden, men lik förbaskat har han fått dispenser.

Vilka höns som hackar varandra är klart relaterat till ras. De undersökningar som har gjorts har varit undermåliga vetenskapligt sett, måste jag säga. Våldigt få studier har gjorts hos en producent som haft både burhöns och frigående höns. I de få fall där man har gjort den typen av jämförande studier kan man se att det är helt beroende på ras. Man har ungefär samma dödlighet, ungefär samma typ av skador oavsett om det har varit bur- eller frigående system. Hur mycket beror på hur duktig man är på att hålla höns.

Det här påpekade vi redan i den motion som väcktes med anledning av att man rev upp beslutet om att burhönsen skulle ut ur buren 1998. Det ger en klar signifikans. Det här har tittats på av SLU i Skara, av professor Ingvar Ekesbo. Det är alldeles uppenbart att det följer ras så att de bruna hönsen har större benägenhet att hacka varandra än de vita. Att dra in näbbtrimningen i det här verkar lite märkligt. Det känns lite gammaldigt. Vi vet i Sverige att det går alldeles utmärkt att ha frigående höns utan att näbbtrimma – alldeles självklart, det vet vi. Vi behöver inte diskutera det. På samma vet vi att det går att ha suggor fria med sina smågrisar. Det är klart att man har avlat fram djur som fungerar biologiskt bra. Det går, man vet att det går.

Näbbtrimning kan vi lämna därhän. Sedan ska vi se till att övriga EU också inser att man inte behöver näbbtrimma.

Det är dags att ta steget fullt ut och inse att det inte är etiskt att ha minkar i bur, inte heller etiskt att ha höns i bur. Det som nu sker är att många producenter ställer om från små burar till lite större burar där, precis som man har sagt, faciliteterna rede och sandbad är stängda en stor del av tiden. Man vill inte att hönsen ska värpa i sandbadet, och man vill inte att de ska övernatta i redet. De här faciliteterna finns vissa tider, de fungerar inte för höns. En egenskap som är ganska uppenbar för höns är viljan att röra sig. Det kommer de aldrig att klara i en bur. De vill också sitta på en pinne högt upp för att klara sig från rovdjur. Det kommer de inte heller att kunna göra. De sitter inte på en pinne för att kröka klorna. De sitter där för att komma högt ovanför golvet. En bur kan inte uppfylla ett höns biologiska behov. Jag skulle verkligen önska att vi fick en minister som insåg det etiska i att se till att hönsen försvann ur burarna.

Anf. 8 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Precis som i minkdebatten måste man renodla två perspektiv. Det ena handlar strikt om djuromsorg och djurhållning. Det andra är djuretik. Man kan anlägga det ena eller det ena perspektivet. Man kan också anlägga båda. Det finns också, enligt min mening, en etik i en god djurhållning, så ur det djurperspektivet sammanfaller ofta de här två sakerna. Nu har vi valt på den socialdemokratiska kongressen att se

strikt etiskt när det gäller minkarna och burarna. Vi har valt när det gäller hönsen och burarna att se det ur djurhållnings- och djurskyddsperspektiv. Det är möjligt, det sade jag förut, och t.o.m. troligt att i takt med att kunskap, teknik och vårt medvetande utvecklas kanske vi också om ett tag kommer att se hönsen och hönsburarna ur ett annat perspektiv, även de inredda burarna.

Hittills har vi alltså sett det ur ett djurskyddsperspektiv, och vi har sett till de funktionskrav och det s.k. naturliga beteende som vi anser att alla djur ska kunna ha, och för höns har det varit de tre saker som står i svaret. De tre sakerna uppfylls också i och med de nya burarna.

Sedan vill jag vända mig mot vad Marietta de Pourbaix-Lundin säger om att vi väntar tills EU fattar beslut. Det är inte sant. Vi är pådrivare och har också varit pådrivare i denna hönsfråga. Det är nu som EU, efter att ha varit och studerat de inredda burarna i Sverige, säger: Nej, vi ska inte ha de gamla burarna. Vi ska utveckla detta system.

Därmed kommer de inredda burarna att bli ett krav också i EU om ett antal år. Låt vara att det är väldigt långt fram i tiden, men ändå. Vi skulle kunna ge många exempel på att vi verkligen inte släpas av EU fram till ett beslut.

När det gäller utrymmet och storleken är det inte så att redet är stängt. Det är aldrig stängt. Däremot är sandbadet stängt när det inte används. Så är det med saken.

Jag tycker inte att man kan påstå att det är ett frikostigt dispensgivande därför att de som har fått dispens är de som kan visa att de ska gå över till ett nytt system, att de har beställt systemen. Men på grund av en lång väntan finns inte systemet tillgängligt. Jag tycker att det är ganska rimligt att man, i väntan på att de nya inhysningssystemen kommer ut på marknaden, får behålla de gamla.

Gudrun Lindvall tar fram allt det olagliga som händer. Det är olagligt, och då är det ju en tillsynsfråga. Då brister det i tillsynen. Det är en annan debatt, och där är inte Gudrun Lindvall beredd att göra någonting kraftfullt. Jag är beredd att göra det, jag tycker att tillsynen är ett problem. Då kan det t.ex. få sådana konsekvenser som hon alldeles nyss beskrev, att det missas och att det begås brott. Brott ska beivras, och för att man ska kunna beivra brott måste man känna till det. Och för att man ska känna till det måste man ha tillsyn och kontroll.

Sedan förstår jag att Gudrun Lindvall underkänner teknikprovningen. Det tycker jag är synd. Det är också någonting unikt som Sverige har utvecklat i förhållande till alla andra länder. Jag tror att det är en väldigt bra teknikprovning därför att den visar vad man kan acceptera och inte acceptera respektive förbättra.

Anf. 9 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för den här diskussionen. Jag tycker att den har varit intressant och givande. Samtidigt vill jag beklaga utfallet av diskussionen. Jag konstaterar att vi inte är överens. Vi i Miljöpartiet har en väldigt tydlig ideologisk hållning både när det gäller burar för minkar och när det gäller burar för höns och ser inga som helst problem med att anlägga ett etiskt perspektiv även på hönsens varande och icke varande i burar.

Utvecklingen i Tyskland ser vi väldigt positivt på och hoppas att det också kommer att kunna bidra till att Sverige snart kommer att ta steg i samma riktning och att medvetenheten hos Socialdemokraterna och allmänheten kommer att öka så pass att Socialdemokraterna kanske redan vid nästa kongress kommer att kunna fatta beslut om att även hönsen ska få komma ut ur sina burar.

Prot. 2001/02:25
13 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 10 GUDRUN LINDVALL (mp):

Fru talman! Först och främst vill jag säga att det att man hittade den buräggsproducent som satte in en extra omgång höns i sina burar utan dispens berodde just på att tillsynen i det fallet låg på kommunen. Det var kommunen som fann det. Sedan informerade kommunen Jordbruksverket. Men det var närheten till tillsynsobjekten som gjorde att man upptäckte missförhållandena. Just i det fallet var det väldigt bra att tillsynsansvaret låg på kommunen.

Den distinktion mellan djurskydd och etik som Margareta Winberg försökte måla upp är intressant. Naturligtvis finns det ingen sådan distinktion. De etologer och veterinärer som har avstyrkt förslaget om inredda burar har gjort det av djurskyddsskäl. De har suttit med som sakkunniga i Jordbruksverkets referensgrupp för värphöns. De sakkunniga sade nej till inredda burar av djurskyddsskäl. De ansåg att dessa burar inte skulle kunna fungera. De hade ingen etisk utgift, utan de hade att se på om inredda burar skulle fungera för hönsen eller inte, men de ansåg att de inte skulle det.

Professor Bo Algers tog också upp frågan i Djurskyddsrådet, men man ansåg att inredda burar inte skulle godkännas av djurskyddsskäl.

Vi måste acceptera det som har hänt, Margareta Winberg. Skriv inte om historien! Experterna sade nej. De som säger ja är agronomerna, och de är väldigt teknikinriktade. Det är också agronomer som har tittat på hur dessa burar fungerar, och jag måste säga att dessa undersökningar har lämnat mycket övrigt att önska.

Jag tycker att den här debatten är lite sorglig på sätt och vis. Den visar att vi inte har kommit så långt i Sverige när det gäller djurskyddet trots allt. Man är väldigt fastlåst vid vad näringen säger, och näringen vill att Sverige ska anpassa sig till EU. Ett förbud ligger långt fram i tiden. Nu begärs det dispenser efter dispenser därför att man inte vill gå över till de andra vanliga typerna av frigåendesystem. Jag hoppas, precis som Marietta de Pourbaix-Lundin, att dessa dispenser inte kommer till stånd och framför allt att man tittar på vilka ägg i korgen som den advokaten har som driver dessa frågor.

Anf. 11 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag har lite svårt att förstå den här debatten utifrån ett Tysklandsperspektiv. Tyskland ligger i dag långt efter Sverige. Om det blir möjligt att införa den nya lagen i Tyskland – den är nämligen inte införd ännu, utan det är bara ett förslag som har lagts fram för parlamentet – får vi se vad som händer. Det står ju ingenting om t.ex. djurhälsa, att det ska vara låg dödlighet och få beteendestörningar, och det står ingenting om näbbtrimning.

Om det bara gäller själva utsläppandet kommer man kanske att genomföra det i Tyskland om ett tag. Men även i Sverige kommer vi att ha många fler frigående höns än höns i burar.

Och, Gudrun Lindvall, det är faktiskt så att det är kö, inte bara för de alternativa bursystemet utan också för de alternativa frigåendesystemen. Det är därför som det ges dispenser. Dispenser ges inte bara för byte från traditionella burar till inredda burar, utan dispenser ges också för byte från traditionella burar till frigåendesystem, och där är det kö. Det tar ett tag innan man får fram sådana system.

Återigen: År 2004 kommer betydligt fler höns att finnas i frigåendesystem än i inredda burar.

Och återigen: Jag ser en skillnad mellan djuromsorg, djurskydd och etik. Samtidigt går de ihop, men man kan sära på dem. Det innebär att man inte alltid behöver motivera ett beslut utifrån djurskyddsperspektiv. Man behöver inte alltid ha vetenskapliga fakta för att fatta ett beslut. Det var så vi resonerade när det gällde minkarna, eftersom vi ännu inte har dessa fakta, men vi får dem till våren.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2001/02:45 om bodelningsregler

Anf. 12 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Berit Adolfsson har frågat vilka åtgärder jag tänker vidta för att hindra att en bodelning kan få till följd att en make får – som Berit Adolfsson uttrycker det – vara med och betala skulder som den andra maken har för skadestånd på grund av brott. Samma fråga har tidigare i höst ställts av Johnny Gylling.

Bakgrunden är att det i massmedierna har rapporterats om ett fall där en man dömts för otukt med ungdom mot sin styvdotter. Enligt domen ska han också betala skadestånd till flickan. Sedan Brottsoffermyndigheten betalat ut brottsskadeersättning till flickan krävde myndigheten ersättning av mannen med motsvarande belopp. I samband med en skilsmässa mellan mannen och hans hustru gjordes bodelning. Tingsrätten beslutade då att mannen fick göra avräkning för skulden till Brottsoffermyndigheten när hans andel i boet beräknades. Frågan är nu överklagad till hovrätten, och hovrätten har ännu inte avgjort saken.

Till en början vill jag påpeka att jag som justitieminister naturligtvis inte kan kommentera enskilda fall i domstol.

Rent allmänt kan jag säga att en fordran på skadestånd på grund av brott kan påverka en bodelning på flera sätt. För det första kan situationen vara den att en av makarna har en fordran på skadestånd, antingen mot den andre maken eller mot någon annan. Enligt reglerna i äktenskapsbalken finns det utrymme för att undanta en sådan fordran från bodelningen. För det andra kan det vara så att skadeståndet redan har betalats ut. Då kan pengarna däremot inte hållas utanför bodelningen. För det tredje kan det, som i det fall Berit Adolfsson tar upp, vara så att en av makarna har en skuld som avser skadestånd. Frågan om en sådan skuld ska beaktas i en bodelning ska som sagt nu prövas i hovrätten.

Även om en tillgång eller skuld som avser skadestånd ska ingå i bodelningen, så finns det ändå möjligheter att komma till rätta med otillfredsställande resultat. När det skulle vara oskäligt att en av makarna får lämna ifrån sig egendom till den andra maken, kan man nämligen jämka bodelningen. Jämkning kan ske så att maken med störst giftorättsgods får behålla mer än han eller hon annars skulle ha fått. Men jämkningsen kan inte leda till att den sämst ställde maken får en större lott än vid vanlig hälftindelning.

Jag vill också klargöra att det inte går att genom bodelning överföra betalningsansvaret för en skuld till den make som inte är betalningsskyldig. Det stämmer alltså inte att bodelningsreglerna skulle motverka skadeståndets preventiva funktion, vilket Berit Adolfsson påstår.

Berit Adolfsson föreslår att det införs en mera generell möjlighet att undanta skulder av personlig art och medel som har betalats ut till en av makarna i skadestånd på grund av brott.

Jag vill inte i dag uttala mig närmare om Berit Adolfssons förslag, särskilt med hänsyn till att målet som sagt är väckt i hovrätten. Men jag tänker följa fallet. Om det visar sig att reglerna ger tvivelaktiga resultat, kommer jag att se till att frågan om en lagändring övervägs.

Anf. 13 BERIT ADOLFSSON (m):

Fru talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret som i viss mån var uttömmande. Det är självklart att ministern inte kan gå in på ett enskilt fall; det behöver inte ens kommenteras. Men när man ställer en fråga är det naturligt att man utgår ifrån ett konkret fall som visar på brister i lagen. Jag tänker dock hålla mig på ett principiellt plan.

Det gäller bodelning i allmänhet och ena makens skulder i synnerhet. Är det fråga om skadestånd till följd av dom för brott måste det behandlas särskilt och allvarligt. Det är viktigt att den som har begått brott ställs inför rätta och utdöms att betala skadestånd. Skadeståndet ska användas reparativt för den som har lidit skada. Skadestånd ska utgöra en reparation för den skadelidande, men det har även en preventiv funktion, både allmänpreventiv och individualpreventiv funktion.

Det är viktigt att ingen annan än förövaren straffas för brott. Om man är gift med en person som har en skuld blir man naturligtvis drabbad av det, eftersom man ska bära varandras bördor i äktenskapet.

Ett sätt att freda sig från makens skuld är att ta ut skilsmässa. Äktenskapsbalken innehåller regler för extraordinära förhållanden, som justitieministern mycket riktigt påpekade. Men tingsrätterna har inte tillräckligt tydlig lagstiftning att grunda sina domar på, eftersom ett mål rörande skadestånd vid bodelning nu har gått vidare till hovrätten.

Säkert har de inblandade lidit skada, och vid ett sådant domslut kan man tänka sig att ingen inblandad mår särskilt bra. För att man ska förhindra onödigt lidande och osäkerhet i tingsrättens behandling i mål av detta slag måste lagen vara tydlig.

Nu har det aktuella målet, som vi inte ska beröra här, ännu inte avgjorts i högre instans. Men eftersom justitieministern har sagt i pressen att det verkar orimligt utgår jag från att han är intresserad av att förändra och förtydliga den aktuella lagstiftningen. Är ministern det?

Anf. 14 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag säger, som jag också sagt tidigare, att vi får avvakta hovrättens dom. Det kan, som det gör i avgöranden i hovrätten och också i Högsta domstolen, klargöra vad som gäller i rättspraxis. Det är det som vi först får avvakta för att därefter ta ställning till eventuella ändringar. Därför kan jag inte ge mer svar än så nu.

Anf. 15 BERIT ADOLFSSON (m):

Fru talman! Det vore mig främmande att föregripa justitieministerns arbete. Men jag hoppas att han ser problemet med skadestånd för ena maken vid bodelning. Särskilt om man betraktar brottets art är det uppenbart obilligt att det inte finns en lagtext som förutsätter detta.

I 10 kap. äktenskapsbalken finns i dag regler om viss egendom som ska undantas för bodelning. Här skulle ett tillägg kunna göras om att samma sak ska gälla skyldigheter av personlig art, t.ex. skadestånd som man blivit ådömd.

I 11 kap. 6 § talar man om underhållsbidrag som förfallit till betalning. Detta ska då undantas från den del som den betalningsansvarige maken har rätt till. På samma sätt skulle man kunna förfara med skadestånd på grund av brott. Det finns olika lagtekniska sätt att komma till rätta med denna delikata situation som har uppstått.

Oavsett vad hovrätten kommer fram till anser jag att det finns behov av att se över reglerna i äktenskapsbalken i detta avseende. Ekonomisk gemenskap får aldrig leda till att det egna ansvaret för begångna gärningar minskar. Det vore viktigt med en markering från samhällets sida att nu göra en översyn av lagstiftningen om bodelning.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2001/02:46 om polisbristen i Dalarna

Anf. 16 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Christel Anderberg har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att förstärka polisen i Dalarna.

Regeringen gör nu den största satsningen på polisen någonsin. Under budgetperioden fram t.o.m. 2004 höjs polisens anslagsram med nästan 2 miljarder kronor utöver pris- och löneomräkningen. Den stora satsningen kommer att ge fler poliser och större resurser för att förebygga och bekämpa brott. Fler civila specialister ska anställas. Satsningen på att utveckla den lokala polisen – närpolisreformen – ska fullföljas.

Jag vet att flera polismyndigheter upplever att rekryteringen av poliser är ett problem. Det är därför glädjande att vi nu bedriver polisutbildning både i Umeå och i Växjö. Enligt Rikspolisstyrelsens bedömning bör resurstillskotten göra det möjligt att utbilda så många poliser att det 2004 bör finnas 17 000 poliser.

Det är inte regeringen utan Rikspolisstyrelsen som fördelar resurser inom polisväsendet. Fördelningen sker efter budgetdialoger mellan Rikspolisstyrelsen och ledningen för varje polismyndighet.

Vid fördelningen tas hänsyn till t.ex. historiska fördelningsgrunder, antal invånare i länen, hur brottsbelastade länen är samt vilka resurser myndigheten har, bl.a. poliser, civilanställda och åldersstruktur. I samband med budgetdialogen ges polismyndigheten möjlighet att bemöta den analys och bedömning som Rikspolisstyrelsen har gjort samt diskutera de problem man har.

Dalarna tillhör de polismyndigheter som har fått ta del av polisens resurstillskott. För innevarande år har Rikspolisstyrelsen fördelat 12,9 miljarder kronor, varav 295 miljoner kronor till polismyndigheten Dalarna. Av den extra satsning på 600 miljoner kronor som polisen har fått för innevarande år har 14 miljoner kronor tillfallit Dalarna. Det tillskott på 600 miljoner kronor fr.o.m. 2004 som föreslås i budgetpropositionen har ännu inte fördelats, vilket leder till att det finns utrymme för ytterligare anslagsökningar.

Fler poliser kan frigöras genom att polisens arbetsuppgifter renodlas samt att specialister anställs. Renodlingen kan göras genom att ansvarsfördelningen mellan polisen och andra myndigheter tydliggörs. T.ex. bör kommunerna ta ett större ansvar för en del av de servicefunktioner som polisen i dag tar på sig för att ingen annan gör det. Regeringen tillsatte i december 2000 en utredning med uppdrag att behandla frågan om vissa av de uppgifter som i dag utförs av poliser i stället kan utföras av andra. Utredningen kommer även att behandla frågan om glesbygdsproblematiken. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 april 2002.

Slutligen vill jag poängtera att samtidigt som det behövs fler poliser finns det fortfarande utrymme för att använda resurserna mer effektivt. Jag vill i detta sammanhang exempelvis nämna de nya arbetstidsavtal som har träffats på flertalet polismyndigheter och som ger bättre möjligheter att anpassa arbetstiden efter verksamhetens behov. Regeringen har också lovat att efter analys av vidtagna effektiviseringsåtgärder återkomma till riksdagen med de insatser som krävs för att fullfölja regeringens intentioner för utveckling av polisen.

Anf. 17 CHRISTEL ANDERBERG (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret.

Polisväsendet befinner sig i kris i hela landet. Men sedan vi nu har fått Brottsförebyggande rådets siffror för år 2000, som visar att Borlänge är den mest brottsbelastade kommunen i hela Sverige – värre än t.o.m. Stockholm, Malmö och Göteborg – anser jag att det finns ett visst fog för att hävda att situationen i mitt hemlän Dalarna är särskilt allvarlig.

Den 1 juli 1992 fanns det 495 poliser i Dalarna. Sedan drabbades polisen av stora besparingskrav samtidigt som den stora närpolisreformen sjösattes, vilken i sig skulle ha krävt ökade resurser för att bli framgångsrik.

1998 hade antalet poliser sjunkit med 65 till 430. Fram till år 2005 beräknar polisstyrelsen att antalet kommer att sjunka ytterligare till 420, och detta trots att vi har prognostiserat ett ackumulerat underskott i budgeten på 14 miljoner för detta år.

Samtidigt med denna utveckling ser vi nu en explosion av långtidsfrånvaro. Under förra året sparade polismyndigheten in 22 miljoner på sjukfrånvaro längre än 15 dagar. Man brukar räkna med att en polisman, inklusive sociala avgifter, kostar ca 400 000 kronor om året. 22 miljoner

Prot. 2001/02:25

13 november

Svar på
interpellationer

dividerat med 400 000 motsvarar inte mindre än 55 årsarbetskrafter, alltså någonstans mellan 12 och 13 % av den totala styrkan.

Av denna frånvaro beräknas 90 % bero på sjukdomstillstånd som direkt kan relateras till den höga arbetsbelastningen och den höga stressnivån i polisjobbet. Och som om detta inte vore illa nog: Dessutom är det många av dem som är i tjänst som har läkarintyg på att de inte får jobba skift eller ha yttre tjänst.

Medelåldern är hög hos polisen i Dalarna. Varannan polis är äldre än 55 år mot var fjärde i riket som helhet. Övertidskostnaderna uppgick förra året till 14 miljoner. Det innebär alltså att vi måste idka rovdrift på dem som är i tjänst och är fullt arbetsföra, vilket naturligtvis innebär risk för att ännu fler blir utbrända.

Det är möjligt att Socialdemokraterna nu gör en större satsning på polisen. Men den sker från en alltför låg nivå och är helt otillräcklig. De stora nedskärningarna under 90-talet och stängningen av Polishögskolan i två och ett halvt år har givit upphov till skador på organisationen som inte kommer att kunna repareras inom överskådlig tid.

I Dalarna ser vi inget som helst ljus i tunneln. Vårt omedelbara behov är ett tillskott på minst 50 yngre poliser, i första hand för att förstärka Borlänge. För att vi ska kunna rekrytera och behålla dem behöver vi kunna erbjuda sådana löner att glappet mot storstadslönerna minskar rejält.

Har justitieministern något tips på hur vi ska få denna ekvation att gå ihop?

Anf. 18 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag ska först säga att jag vet att man har en hög brottsbelastning i Borlänge. Det är ett av skälen till att jag redan den 21 november kommer att träffa Borlänge kommun, samtliga partiets gruppleddare, polisledningen, representanter för bl.a. Köpmannaföreningen, socialtjänsten, centrumföreningen, fältfritidsledarna, skolledningen, föräldraföreningen samt lokala BRÅ. Även BRÅ besöker Borlänge, i morgon, för att diskutera situationen med företrädare för kommunen. Så detta är högaktuellt för oss.

Sedan är det som bekant inte regeringen som fördelar resurserna. Men jag vill ändå med hänsyn till situationen i Dalarna säga att det inte är kris inom polisen i hela landet. Jag vet att det har gjorts neddragningar av antalet poliser.

På samma sätt har det varit neddragningar i skola, vård osv. Det har som mest varit 16 758 poliser. Det var 1994. Det var nu nere i 16 089. Nu kommer det fler. Vändningen har skett. Den kom i juni, då det kom ut ca 350 poliser. Det kommer ut ytterligare poliser i december. Men trots att vi nu har varit nere och vänt har vi fortfarande fler poliser per invånare i Sverige än man har i exempelvis våra grannländer, där vi har en helt annan debatt. Nu tänker jag på Norge och Finland. Vi har något färre per invånare än Danmark. Så den generella bilden av kris i hela landet vad gäller antalet poliser är felaktig, eller i varje fall kraftigt överdriven.

Anf. 19 CHRISTEL ANDERBERG (m):

Fru talman! Det gläder mig mycket att höra att justitieministern tar problemen i Borlänge på största allvar. Jag är väl medveten om att det

inte är regeringen utan Rikspolisstyrelsen som fördelar anslagen ut till polismyndigheterna. Men hur vi än har studerat Rikspolisstyrelsens fördelningsnycklar kan vi inte hitta något att anmärka på. Problemet är att kakan är för liten, den kaka som vi ska dela på.

Justitieministern hänvisar till att regeringen räknar med att komma upp till 17 000 poliser fram till år 2004. RPS hävdar att det krävs minst 19 000 poliser för att polisen ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Vi moderater beräknar behovet till minst 20 000 och har i vår budgetmotion anvisat 2,2 miljarder kronor mer till polisen än vad regeringen har gjort.

Regeringens siffra innebär bara en ökning med drygt 900 poliser. Dalarna brukar erhålla drygt 3 % av den totala kakan. Det innebär att vår ökning kommer att stanna vid blygsamma 30 poliser. Så allvarlig som situationen är i länet är detta helt otillräckligt.

Statsrådet hänvisar också till att det finns utrymme att använda polisens resurser mer effektivt. Där är vi helt överens. Vi moderater brukar aldrig hävda att problem löser sig själva bara för att man öser mer pengar över verksamheten.

Det är alldeles utmärkt med det arbetstidsavtal som nu har träffats som innebär att fler poliser ska vara i tjänst vid sådana tider då flertalet brott begås. Frågan är bara hur detta avtal ska kunna tillämpas i ett läge då fler och fler har läkarintyg på att de inte kan arbeta skift och att de inte klarar av yttre tjänst över huvud taget.

Människors oro för att de själva eller någon närstående ska utsättas för brott har nu antagit sådana proportioner att forskarna klassar den som ett folkhälsoproblem. Och detta har skett i landet som betalar världens högsta skatter. När man frågar människor vilken valuta de vill ha för sina skattepengar brukar rättstryggheten alltid komma högt, vara högt prioriterad. Jag vill fråga justitieministern hur socialdemokraterna kan svika väljarna på detta flagranta sätt.

Anf. 20 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Vi har alltså på kort tid gått från en till tre polisutbildningar. Det här innebär att det enligt våra beräkningar kan utbildas bortåt 900 poliser, eller kanske 800. Det går inte att utbilda hur många poliser som helst om man ska behålla samma kvalitet. Det finns en gräns för att vi ska kunna behålla lika duktiga poliser i framtiden.

Det här innebär, med den här ökningen och den höga ålder som finns men som naturligtvis sjunker i och med nyanställningar, att vi kommer att ha 17 000 poliser år 2004. Om vi behöver 18 000, 19 000 eller 20 000 får bli en fråga för åren därefter. Vi kan alltså inte nu med bibehållen kvalitet öka det här. Det finns inte 3 000 poliser som bara kan marschera fram. Vi gör alltså den största satsningen någonsin, och det går inte att utbilda hur många bra poliser som helst varje år.

Sedan är vi överens om att det behöver frigöras resurser. Det är inte bara fråga om arbetstidsavtalet. Det presenterades en utredning nu i fredags av Ann-Marie Begler där det talas om ytterligare 500 tjänster om de här sakerna faller väl ut. Jag är i alla fall generellt positiv till många av de förslag som har lagts fram utan att vilja föregå någon utredning. Principen att polisen ska ägna sig åt två saker, nämligen åt att bekämpa och åt att förebygga brott, är min utgångspunkt.

Prot. 2001/02:25

13 november

Svar på

interpellationer

Jag vill också bemöta påståendet om situationen nu. Jag kommer inte ihåg hur det uttrycktes, men det skulle närma sig väldigt katastrofala former. Det är inte sant. Det gjordes en utredning i våras som gällde de flesta västeuropeiska länderna där svenskarna fortfarande, även om det har blivit så att rädslan ökat, är de som anser sig vara tryggast i Europa. Vi måste ändå hålla oss någorlunda balanserade i den viktiga debatt som nu förs.

Anf. 21 CHRISTEL ANDERBERG (m):

Fru talman! Jag är väl medveten om problemet att polisutbildningen utgör en flaskhals. Jag har lika lite intresse som statsrådet av att vi försöker snabbtutbilda poliser och får något slags polisiärt B-lag. Men om det bara fanns pengar skulle man kunna göra en del annat för att underlätta situationen i avvaktan på att vi hinner utbilda i kapp efter de fatala miss-tag som begicks i mitten av 90-talet. Dessa ska jag dock inte beskylla justitieministern personligen för. Under de fem terminer då Polishögskolan var helt stängd missade vi ju ca 1 000 poliser. Med hänsyn till den höga genomsnittsålder som finns har vi ju nu enorma pensionsavgångar som vi också måste kunna hantera de närmaste åren. Det här är bekymmersamt.

Om det fanns pengar skulle man t.ex. kunna återanställa en hel del civilanställda som dels skulle kunna avlasta polisen en massa administrativa uppgifter som det inte behövs polisutbildad personal för, dels faktiskt också skulle kunna utföra en del polisiära uppgifter.

När jag var chefsåklagare i Borlänge fanns det en civilanställd kvinna som skötte alla snatteriutredningar. Det gjorde hon på ett mycket bra sätt. Man skulle kunna använda den civilanställda personalen till betydligt fler uppgifter än man gör i dag. Dessutom skulle polisen kunna anställa experter av olika slag som inte behöver ha en fullständig polisiär utbildning. De kan exempelvis utreda ekonomisk brottslighet.

Anf. 22 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det är riktigt, som jag sade, och det ska inte stickas under stol med detta, att antalet poliser har minskat. Jag tycker att det har varit befriande att inte behöva höra de siffror som ibland kan komma fram i debatten. Jag kan bara konstatera att det har gjorts minskningar.

Att kalla det för ett misstag tycker jag ändå är fel. Det här gjordes på samma sätt som man gjorde neddragningar på andra områden. Det innebär att ekonomin kunde stärkas. På det sättet kommer det sig att vi nu kan göra dessa satsningar. Hade vi inte gjort det då hade vi aldrig kunnat göra den största satsningen någonsin på polisen. Det gör vi nu. Vi gör också en satsning på skola och mycket annat som, det vill jag understryka, är minst lika viktigt ur brottsförebyggande och brottsbekämpande synvinkel.

Sedan vill jag bara säga att jag delar uppfattningen om civila poliser. Jag tar upp det då och då. Det här är mycket en facklig fråga. Jag vill ändå säga att jag håller med om att det kan föras in flera civila poliser på skatteområdet, det ekonomiska området och många andra områden. Men till stor del är det en facklig fråga.

Med det jag nu har sagt menar jag inte att allt är frid och fröjd inom polisen. Det vill jag understryka. För att säga hur jag anser att situationen

är så har vi problem med pensionsavgångar. Det är ingen tvekan om det. Det finns delar av Sverige där det finns en mycket hög medelålder inom polisen. Vi har också glesbygdsproblematiken. Det är ett stort problem. Men det är också det som den här utredningen ska titta på nu i vår för att komma till rätta med saken. Det handlar alltså inte bara om pengar utan även om strukturella frågor som jag hoppas att vi kan lösa.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2001/02:25
13 november

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2001/02:48 om ökande legalisering av prostitution

Anf. 23 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Désirée Pethrus Engström har frågat mig vad jag avser att göra för att motverka en ökande legalisering av prostitution i andra länder.

Jag vill först hänvisa till mina tidigare svar på frågor rörande prostitution och människohandel, bl.a. på interpellationer den 13 mars och den 30 oktober detta år (interpellationerna 2000/01:264 och 2001/02:34) samt på riksdagsfrågor den 24 oktober (frågorna 2001/02:64 och 91). Med detta vill jag också säga att jag tycker att det stora engagemang som riksdagens ledamöter visar för dessa frågor är mycket glädjande. Det är ett engagemang som jag delar.

Désirée Pethrus Engström tar i sin interpellation upp den internationellt sett tämligen spridda uppfattningen om prostitution som en form av affärsverksamhet som måste både erkännas och regleras. Denna, enligt min mening mycket cyniska, syn på prostitution kommer tyvärr allt oftare till uttryck i lagstiftningen i olika länder, bl.a. inom EU.

I den internationella debatten finns det länder som fortfarande förespråkar en kriminalisering av de prostituerade. Detta är något som jag naturligtvis tar avstånd ifrån. Därutöver gör sig nu två olika, konkurrerande och oförenliga, synsätt gällande i debatten i andra länder och i olika internationella organ. Den ena sidan ser inte prostitution i sig som exploatering. Den menar att en sådan syn är moraliserande och ytterligare stigmatiserar de kvinnor som redan befinner sig i en utsatt position samt begränsar vuxna kvinnors möjligheter att göra fria val. Förespråkare för denna uppfattning vill att prostitution i olika avseenden ska jämföras med arbete och fokuserar på skydd och rättigheter för s.k. sexarbetare, inte minst migrerande sådana. Den andra sidan ser både människohandel och prostitution som sexuell exploatering och pekar också på sambanden. Förespråkare för denna uppfattning betonar att kvinnor inte ägnar sig åt prostitution av någon i egentlig mening fri vilja utan därför att deras valmöjligheter är beskurna.

Jag vill här vara mycket tydlig. Att ge legitimitet åt prostitutionsverksamhet genom att se prostitution som en godtagbar arbetsmarknad och jämföra bordeller och liknande med legitima affärsverksamheter är inte någon acceptabel lösning. Att i denna mening legalisera – eller rättare sagt reglera – prostitutionsverksamhet innebär en normalisering av sexköpet och av synen på människokroppen som en handelsvara. Sådana åtgärder kan bara konservera en bristande respekt för kvinnors och mäns

lika värde och motverka strävanden mot jämställdhet. Enligt min mening är sådana åtgärder både cyniska och uppgivna, och de bygger på en människosyn som inte går att ställa sig bakom.

Det finns också en mängd andra negativa effekter med en tillåtande reglering av prostitutionsverksamhet. Jag vill här hänvisa till en intressant rapport, *Legalising Prostitution is not the Answer: The Example of Victoria, Australia*, som för den som är intresserad finns tillgänglig på Coalition Against Trafficking in Womens hemsida. I den rapporten behandlas effekterna av den lagstiftning som år 1984 infördes i den australiska delstaten Victoria. Då genomfördes i skadebegränsande syfte en reglering varigenom viss bordellverksamhet tilläts. Enligt författarna av rapporten har regleringen inte löst några problem utan i stället skapat nya. I rapporten rekommenderas i stället den väg som Sverige har valt att gå, nämligen en kriminalisering av sexköparna men inte av de prostituerade.

Naturligtvis hör frågor om prostitution och människohandel ihop. Handeln med människor syftar ofta till att de ska exploateras i prostitution. Såsom FN har konstaterat är det nödvändigt att vidta inte bara åtgärder mot de "handlare" som står bakom utbudet av människor för sexuell exploatering utan också sådana förebyggande åtgärder som riktar in sig på efterfrågan på människor att exploatera. Svensk strafflagstiftning riktar sig också mot både utbud och efterfrågan på människor att exploatera. Som Désirée Pethrus Engström nämner har vi indikationer på att Sveriges restriktiva hållning och lagstiftning mot köp av sexuella tjänster minskar Sveriges attraktionskraft som destinationsland för handeln med kvinnor.

Inom EU har det inte planerats för några förslag till bindande rättsakter om straffrättslig tillnärmning i prostitutionsfrågan som sådan. Antagande av sådana rättsakter kräver att alla EU:s medlemsstater är överens. I denna fråga kan vi konstatera att det för närvarande saknas en sådan grundläggande samsyn som vore nödvändig för att en enhällig överenskommelse skulle kunna träffas inom överskådlig tid.

Det förslag som vi däremot har haft att hantera i EU har gällt en gemensam minimistandard för straffrättslig lagstiftning mot människohandel. Hade vi valt att i dessa förhandlingar försöka lyfta in prostitutionsfrågan i dess helhet står det, mot bakgrund av vad jag nyss sagt om bristen på samsyn i denna fråga, ganska klart att vi hade väsentligt fördröjt och kanske t.o.m. förhindrat en överenskommelse inom överskådlig tid i den viktiga frågan om människohandel. Inom ramen för förhandlingarna lyfte vi dock fram sådan handel med kvinnor som syftar till prostitution. Vi lyckades också på mycket kort tid få till stånd en tämligen långtgående och bra överenskommelse i denna fråga, vilket är ett framsteg.

När det gäller Sveriges möjligheter att i det internationella arbetet även i övrigt verka för vår syn på prostitution handlar det nu först och främst om att flytta fram positionerna genom att fortsätta att diskutera och debattera frågan och att försöka informera, påverka attityder och väcka opinion. Jag delar helt Désirée Pethrus Engströms uppfattning att den cynism som speglas i synen på prostitution inom bl.a. vissa av EU:s medlemsländer är allvarlig och att den på varje möjligt sätt bör motarbetas av den svenska regeringen och av svenska EU-parlamentariker. Men också andra politiker och opinionsbildare, inte minst frivilligorganisat-

ioner, har här en viktig roll att spela. Jag och övriga berörda ministrar i regeringen kommer att i det internationella arbetet fortsätta med att ta upp den svenska synen på prostitution och propagera för den svenska modellen.

Prot. 2001/02:25
13 november

Svar på
interpellationer

Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Fru talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret. Jag förstår också av svaret att justitieministern har ungefär samma värderingar som jag i frågan om den legaliseringsvåg som nu går fram genom Europa avseende prostitution. Vi är överens såtillvida att vi anser att man inte bör legalisera prostitutionen och att legaliseringen speglar en cynisk människosyn.

Däremot tycker jag att ministerns svar andas lite för mycket uppgivenhet över att de andra EU-länderna har en annan åsikt i denna fråga och att det inte går att förändra. Detta har också ministern uttryckt i en artikel i Från Riksdag & Departement nr 26. Enligt min mening bör detta gå att påverka, först och främst naturligtvis i samarbetet med era partikamrater i den europeiska gemenskapen. De länder som nu har legaliserat – Holland, Danmark och Tyskland – styrs vad jag vet av socialdemokrater och olika miljöpartier. De egna partikamraterna i Europa bör man alltså kunna tala med. Det är det ena.

Det andra är att EU ständigt arbetar med att harmonisera lagstiftningar och att hitta gemensamma värderingar i olika frågor, från detaljnivå – man har ju skojar om detta med gurkornas storlek osv. – upp till övergripande, gemensamma värderingar som exempelvis diskrimineringslagarna och flyktingpolitiken, som är stora och viktiga frågor. Ändå reagerar inte Sverige när EG-domstolen säger att prostitution är egenföretagande. Att sälja karameller och att sälja sin kropp jämföras. Detta har också beskrivits bra i tidningen Från Riksdag & Departement nr 18, där EG-domstolens generaladvokat Philippe Leger säger att prostitution är egenföretagande.

Det som nu sker är enligt min mening en värdeförskjutning inom EU som motverkar kvinnors mänskliga rättigheter. Där tror jag att vi i stort är överens. Det här påverkar i förlängningen vilka värderingar vi kommer att ge till våra barn och den människosyn som vi vill ska råda inom EU. Holland säger t.ex. att 17-åringar som prostituerar sig arbetar som vem som helst, bara de själva vill. Samtidigt säger FN:s barnkonvention att man ska skydda alla under 18 år mot sexuell utnyttjande. Kan då inte Sverige utifrån FN:s deklarationer försöka att påverka Hollands agerande inom EU?

Ministern menar att han vill arbeta för att få till stånd effektiva *trafficking*-lagar i EU, och där är vi helt överens. Men frågan är om de här lagarna kommer att bli så verksamma om marknaden där dessa kvinnor kommer in är legal i Europa. Trycket från dem som handlar med kvinnor kommer att öka så länge marknaden är legal. De här frågorna, *trafficking* och prostitution, kan man enligt min mening inte separera. De hänger så nära samman med varandra. Precis som ministern säger har också Sverige med sin stränga lagstiftning blivit mindre intressant som destinationsland, medan de som har legaliserat har högst inflöde. Det sägs att ungefär 80 % av kvinnorna på de holländska bordellerna är ”importerade”, dvs. kvinnor som har förts in till Holland.

Min fråga är alltså: Vad har den svenska regeringen gjort för att minska legaliseringsvägen, vad gör ni i dag och vad avser ni att göra för framtiden?

Anf. 25 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag tror att vi är överens om allvaret när det gäller människohandel och sådant. Vi behöver inte övertrumfa varandra med vår oro för detta.

Jag vill svara på två saker, vad jag som justitieminister har gjort för att dels diskutera prostitutionsfrågan, dels föra in prostitution i överenskommelsen om människohandel.

Först och främst har jag vid flera tillfällen tagit upp detta med mina kolleger i Europa, bl.a. med Tysklands justitieminister i december förra året. I mars tog jag upp frågan inför flera Europapolitiker. Jag kan säga att detta möter blandade reaktioner. Det väcker ett visst intresse hos en del; av andra personer får man uppfattningen att de över huvud taget inte förstår vad man menar. Det är väldigt blandade reaktioner.

Jag kommer att fortsätta det här arbetet, och vid varje tillfälle som finns kommer jag att fortsätta att diskutera för vår svenska lagstiftning.

Men vi har olika syn på detta i Europa. Hade vi valt att ställa som krav att prostitution skulle vara en del i människohandelsöverenskommelsen – vilket vi rent teoretiskt skulle kunnat göra, vi skulle kunnat säga att vi inte accepterar detta därför att alla länder som bekant ska vara överens – hade vi i dag inte haft någon överenskommelse om människohandel. Det kan jag garantera.

Vi får ta det som går att få fram först, nämligen rambeslut om människohandel. Sedan får vi fortsätta med de andra sakerna. Det är den taktik som jag tror är den absolut bästa i EU och den enda framkomliga vägen för att nå framsteg: komma överens om det man kan, flytta fram positionerna och sedan fortsätta diskussionerna om det man har olika åsikter om. Det har vi i prostitutionsfrågan och i en del andra frågor.

Anf. 26 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Fru talman! Med tanke på att flera länder ute i Europa numera har socialdemokratiska regeringar är det oroande att ni inte gemensamt kan hitta den här värderingsgrunden. Prostitution och *trafficking* är enligt min mening en allvarlig form av våld mot kvinnor och bryter mot kvinnors fundamentala mänskliga rättigheter.

Sexindustrin har blivit en affärsverksamhet utan gränser. Den expanderar och söker nya marknader i den globala ekonomin. Den söker nya och allt yngre offer. Miljarder dollar omsätts på den här marknaden. Man ser att behovet och efterfrågan ökar genom legalisering. Den retorik som används är att prostitution inte går att förhindra. Reglera den i stället och ge kvinnorna olika rättigheter! Med statliga bordeller kan staten dessutom få skatteintäkter, menar man.

Men det man berättar är inte att det ofta är fråga om fattiga flickor. Det är kvinnor som har lurats in i den här verksamheten. Föräldrar tvingas sälja sina barn. Andra kvinnor har tvingats in på olika sätt, genom *trafficking*. Ofta söker man först våldföra sig på kvinnan, så att hon ska tappa sin egen värdighet. Sedan är liksom allting klart för att introducera kvinnan på bordellen. Hon övertygas om att det är helt okej, för hon

kan tjäna sina egna pengar. Det blir som en arbetsmarknadsfråga vilken som helst.

Är det de här värderingarna som de socialdemokratiska regeringarna i Europa står för? Då känner jag mig oerhört oroad för framtiden och den värdegemenskap som vi försöker vara med och påverka inom EU.

I Tyskland sägs det att det finns 400 000 prostituerade med 1,2 miljoner kunder per dag. Man undrar om inte de här kvinnorna skulle kunna få ett mer lämpligt arbete, eftersom det kommer att råda brist på arbetstagar framöver. Alltså skulle man försöka hjälpa de här kvinnorna som nu har en svår situation – många kvinnor kommer ju från öst – och försöka hitta andra arbetsmöjligheter för de kvinnor som lever i fattigdom. Det borde väl vara någonting för socialdemokratiska regeringar att jobba för gemensamt inom EU.

Jag hoppas att lyftet av prostitutionen till en arbetsmarknadsfråga, där de olika sociala rättigheterna och socialförsäkringssystemen ingår, som de gör i de länder som har legaliserat, inte får bli en mall som andra EU-länder kommer att ta över. Fler och fler resonerar i de här termerna. På något sätt borde den svenska regeringen, som har ett ganska stort ansvar, kunna göra någonting för att försöka förhindra detta. Jag förstår att ministern inte på en dag kan förändra, men vad kan ni göra för att ändra attityder och sätta prostitutionen på dagordningen inom EU?

Anf. 27 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det som jag just berättade, att så fort tillfälle ges ta upp den här frågan, och vi kommer att fortsätta det arbetet. Många gånger säger man på vårt område: Kommer vi att påtvingas en lagstiftning vi inte vill ha? Nej, det är ingen fara. Vi kommer inte att påtvingas en legalisering av prostitution. Vi kommer inte att påtvingas att konsumtion av narkotika ska legaliseras. Vad bra!

Samtidigt måste vi därigenom inse att de här principerna omöjliggör att vi tvingar på något annat land som har värderingar som inte vi delar en lagstiftning. Här ligger fördelen men också nackdelen med det sätt som lagstiftningsarbetet är uppbyggt på inom vårt område.

Jag måste säga att jag ändå förespråkar det här sättet, för jag vill inte att Sverige någonsin ska påtvingas en avkriminalisering eller en kriminalisering som vi inte själva önskar. Men det gör det självklart också svårare att driva frågor gentemot länder som inte delar vår uppfattning.

Vi kommer att fortsätta med det här. Men jag vill också understryka att det är mycket arbete som pågår utanför EU. Det pågår arbete med de baltiska länderna och med kandidatländerna, där vi under vårt ordförandeskap tog upp bl.a. människohandel. De här frågorna berörs hela tiden, därför att det handlar om de grundläggande värderingar som jag är övertygad om att vi delar. Det här arbetet får fortsätta. Jag känner att det inte är vi som har olika uppfattningar. Vi tycker likadant. Vi får på olika sätt driva detta arbete, jag med de möjligheter som ges en justitieminister och Désirée Pethrus Engström får ta vara på de möjligheter hon har. Det är bättre att vi tillsammans försöker påverka de här sakerna än att vi på något sätt ska försöka ha några meningsskiljaktigheter, för det tror jag faktiskt inte att vi har.

Prot. 2001/02:25
13 november

Svar på
interpellationer

Anf. 28 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Fru talman! Vi är, som sagt, egentligen överens. Men om vi nu tror att det här är en fråga som handlar om mänskliga rättigheter, hur kan vi påverka de andra länderna? Vi diskuterar i våra olika utskott t.ex. flyktingfrågor, hur vi hittar en gemensam värdering. Vi jobbar med lagstiftningsfrågor. Från Europeiska kommissionen kom t.ex. en tjock lunta om sexuella trakasserier på arbetsplatsen i Europeiska unionen. Där har man gått igenom hur det ser ut på området sexuella trakasserier på arbetsplatser och hur man ska kunna förebygga sexuella trakasserier. Det är jättebra.

Men det är något konstigt när EU säger att det är fel att tafsa på den ena arbetsplatsen, men på den andra arbetsplatsen är det helt okej att göra vad man vill med kvinnor. På något sätt måste vi alltså försöka påverka fler områden. Det måste gå. Ni som är i regeringsställning har säkert mycket större möjligheter att i olika fora påverka lagstiftningsarbetet och framför allt värderingsarbetet. Där hoppas jag som sagt att vi kan påverka våra Europaparlamentariker, men också att ni i regeringsställning kan fortsätta att jobba med att sexuella trakasserier inte är okej någonsans.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2001/02:58 om utredning av miljöbrott

Anf. 29 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Gunnel Wallin har frågat vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att få ned balanserna på miljöbrotten.

Antalet anmälda miljöbrott har ökat kraftigt de senaste fem åren, särskilt under förra året. En viktig förklaring är den strikta anmälningsplikt som numera åligger tillsynsmyndigheterna enligt miljöbalken. Anmälningsplikten leder till att brottsstatistiken innehåller en hel del ärenden av förseelsekaraktär. Ökningen visar bl.a. att polisen, åklagarna och tillsynsmyndigheterna har kommit en god bit på väg för att utveckla nya och effektivare arbetsmetoder och arbetsformer inom miljöbrottsbekämpningen. Jag ska i det följande ge en kort beskrivning av det utvecklingsarbete som polisen och åklagarväsendet bedriver.

Fr.o.m. förra året avsatte polisen 11 miljoner kronor av särskilt anvisade medel för bekämpning av miljöbrott. Fr.o.m. nästa år ska polisen enligt budgetpropositionen avsätta 15 miljoner kronor inom befintliga anslagsramar för detta ändamål. Av Rikspolisstyrelsens årsredovisning för år 2000 framgår att medlen har använts för en rad ändamål, bl.a. utbildning, sammankomster för erfarenhetsutbyte, utveckling av samarbetet med åklagare och tillsynsmyndigheterna samt inköp av utrustning. Vid Rikskriminalpolisen har en miljöbrottsrotel inrättats. Den ska ha en aktiv roll i utbildningsinsatserna och därmed ge kontinuitet och kunskap på miljöbrottsområdet samtidigt som nära och naturliga band knyts till utredare och specialiståklagare.

Den 1 januari 2000 inrättade Riksåklagaren i samverkan med Rikspolisstyrelsen på regeringens uppdrag en flexibel organisation för bekämpning av brotten mot miljön. Åklagarorganisationen har tagit på sig ett

ansvar för att etablera och utveckla samverkan med tillsynsmyndigheter-
na på såväl regional som lokal nivå. Samverkansgrupper har etablerats på
många håll i landet. Dessutom tog Riksåklagaren under förra året initiativ
till bildandet av ett miljöbrottsråd för att förstärka samverkan på central
nivå. I rådet ingår företrädare för bl.a. Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen,
Naturvårdsverket, Kustbevakningen och Tullverket. Riksåklagaren är
ordförande i rådet.

Utvecklingen av verksamheten fortsätter. Rikspolisstyrelsen tar upp
frågan om balanserna i resultatdialoger med polismyndigheterna. Åtgär-
der har vidtagits såväl avseende kompetens- och metodutveckling som
samverkan och organisation.

Den ekonomiska satsning som regeringen nu gör på rättsväsendet ger
möjligheter för en förbättring av verksamheten. Under budgetperioden
fram t.o.m. 2004 höjs polisens anslagsram med nästan 2 miljarder kronor
utöver pris- och löneomräkningen. Regeringen har dessutom lovat att
fortsätta att noga följa rättsväsendets verksamhet och resultat och att,
efter analys av vidtagna effektiviseringsåtgärder, återkomma med de
ytterligare insatser som krävs för att fullfölja statsmakternas intentioner
för utvecklingen av rättsväsendet.

Anf. 30 GUNNEL WALLIN (c):

Fru talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret. Ministern in-
stämde i sitt svar angående den kraftiga ökningen av anmälningar av
miljöbrott. Detta är i och för sig ingen ny diskussion. För ett bra tag se-
dan var diskussionen uppe i justitieutskottet, vilket föranledde utskottet
att kalla in Riksåklagaren och rikspolischefen för att informera oss om
var flaskhalsen låg någonstans. Var är det stopp?

Det har inte blivit bättre. Tvärtom har balanserna ökat ännu mer, trots
att frågan har diskuterats. Antalet anmälningar av miljöbrott till åklagar-
organisationen har ökat kraftigt, och balansen av misstankar om miljö-
brott har ökat. Vid halvårsskiftet i år uppgick balansen av misstankar om
miljöbrott till drygt 3 000. Det är fråga om brist på utredningsresurser
rörande brott mot miljön.

Av Riksåklagarens rapport framgår det att vid halvårsskiftet fanns
85–90 % av miljöbrottsutredningarna hos polisen. Den tidigare diskuss-
ionen visade tydligt att proppen satt där. Det har inte skett någon förbät-
ring. Det krävs omedelbara åtgärder för att undvika en ytterligare balans-
ökning. Då måste utredningskapaciteten förbättras.

Vad menar ministern med att en hel del ärenden har förseelsekarak-
tär? Vad står ”en hel del” för?

Jag vet sedan tidigare att det har satsats medel. Hur har de använts?
Av svaret framgick det att det var till utbildning, till utrustning osv. Det
har utbildats ett stort antal poliser, men de finns inte där de ska vara för
att göra utredningar i dessa frågor. Det är där problemet sitter. Det är
viktigt att påtala detta och se till att uttalandet att detta ska vara ett priori-
terat område efterföljs.

Det framgick också i svaret att åklagarorganisationen har åtagit sig
ansvaret för att utveckla samverkan. Jag vet att man har lagt ned ett stort
arbete på detta, men jag vet att det är svårt att få gehör i polisorganisat-
ionen. Det är här det brister.

Prot. 2001/02:25
13 november

Svar på
interpellationer

I prioriteringen för år 2000 inom åklagarväsendet ligger bekämpningen av miljöbrott högt. Det har vi varit helt överens om. I 3 kap. 1 § polisförordningen föreskrivs att polisstyrelsen särskilt ska se till att polisarbetet bedrivs i överensstämmelse med de prioriteringar och riktlinjer som riksdag och regering har lagt fast för polisverksamheten. Så sker inte.

Anf. 31 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Den huvudsakliga orsaken är den anmälningssplikt som trädde i kraft 1999. Det är på många sätt positivt. Mörkertalet minskar drastiskt. Det får konsekvensen att det blir en stor ökning av antalet fall.

Begreppet förseelsekaraktär beror på att anmälningssplikten har lett till att i stort sett allt anmäls. Sedan får man vänta och se vad som blir praxis. Det har gått förhållandevis kort tid sedan anmälningssplikten trädde i kraft. Så långt är det positivt.

Det negativa är att det har skapats stora balanser. Det är helt riktigt. Vi har läst samma rapport från Riksåklagaren, och han delar denna oro. Förutom att vi följer utvecklingen och de satsningar som görs har det mer konkret från Riksåklagarens sida inletts diskussioner med Rikspolisstyrelsen om hur utredningskapaciteten på området ska förbättras.

Det finns också ett förslag från BRÅ:s verksamhetsjurist Lars Korsell till hur samhället kan medverka i det brottsförebyggande arbetet på miljöområdet.

Det vidtas åtgärder. Vi är medvetna om att det har skett en ökning av antalet anmälningar, men till största delen beror de på att en anmälningssplikt har införts.

Anf. 32 GUNNEL WALLIN (c):

Fru talman! Visst, vi skapade lagen, och vi visste vad den skulle föra med sig. Vi sade att det är ett prioriterat område. Men då måste vi ta hand om situationen. Jag är väl medveten om att det pågår en utvärdering. Vad den kommer att visa har vi redan sett flera exempel på.

Vi har den lag vi har, och vi kan inte bara låta balanserna öka på det här sättet.

Poliserna används till annat arbete. Det ser mycket olika ut i de olika polismyndigheterna. T.ex. fungerar det inte alls i de södra delarna där jag kommer från – i Skåne. Däremot i Blekinge, som tillhör samma åklagarkammare, fungerar det alldeles utomordentligt. Det går att prioritera och följa de beslut som är fattade i riksdag och regering om man bara vill.

Det är verkligen bekymmersamt med arbetet om åklagarna inte vet från en vecka till en annan om det finns en utredare. Handläggningstiderna blir långa. Vi vet båda att bevis är färskvara. Jag tycker att man ifrågasätter rättsväsendets trovärdighet när man säger att miljöbrotten är prioriterade och det samtidigt är långa handläggningstider. De leder i dag ofta till avskrivning av ärenden eftersom preskription inträder. Det skapar inte förtroende för rättsväsendet. Därför är det jätteviktigt att ta tag i detta.

Det gäller att säkra bevisningen. Det finns många konkreta exempel i Skåne där initialåtgärder har missats, och därmed har bevisläget försämrats. Det är otroligt viktigt att justitieministern verkligen markerar vilka beslut som har fattats och att de måste följas. Har det sagts att dessa frå-

gor är prioriterade måste det också hända någonting i verkligheten. Det måste vara vägledande.

Prot. 2001/02:25
13 november

Anf. 33 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Ja, miljöbrotten är naturligtvis prioriterade. Det som jag vill upprepa är att det nu görs satsningar inför nästa år. De särskilt anvisade pengarna – det är minimibelopp, vill jag understryka – höjs från 11 miljoner till 15 miljoner. Det är alltså en ökning på bortåt 40 %, bara av det som är skräddarsytt just för att understryka allvaret i bekämpningen av miljöbrott.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 34 GUNNEL WALLIN (c):

Fru talman! Att det är prioriterat står i årets handlingar, och det har stått i förra årets handlingar. Vi måste ju visa att det är prioriterat.

När det gäller att höja beloppen fungerar det i vissa polisområden, där man har tagit det här ad notam. Där fungerar det. Det räcker inte bara med att öka resurserna, utan man måste säga att om det är prioriterat ska det verkställas. Jag tycker att det är en tydlig ledaregenskap.

Anf. 35 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag glömde att nämna, utöver de saker jag redan nämnt, att i de kommande regleringsbrev för polis- och åklagarorganisationen kommer det att finnas återrapporteringskrav när det gäller myndighetenas miljöbrottsbekämpning.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2001/02:38 till socialutskottet

2001/02:53 till konstitutionsutskottet

Motioner

2001/02:Ub8–UbU11 till utbildningsutskottet

2001/02:Ju1 till justitieutskottet

2001/02:Ub12–Ub19 till utbildningsutskottet

2001/02:Sk11–Sk15 till skatteutskottet

2001/02:Bo3–Bo8 till bostadsutskottet

2001/02:Sk16–Sk23 till skatteutskottet

2001/02:Kr1 och Kr2 till kulturutskottet

8 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2001/02:SfU4

Socialutskottets betänkanden 2001/02:SoU2 och SoU3

9 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Skrivelse
2001/02:50 Hållbara Sverige – uppföljning av åtgärder för en ekologiskt
hållbar utveckling

Förslag
2001/02:RR8 Riksdagens revisorers förslag angående Plan- och bygg-
processens längd
2001/02:RR9 Riksdagens revisorers förslag angående Sponsring av stat-
liga myndigheter

Motioner
med anledning av prop. 2001/02:25 En ny lag om självdeklarationer och
kontrolluppgifter
2001/02:Sk24 av Per Rosengren m.fl. (v)
2001/02:Sk25 av Kenneth Lantz m.fl. (kd)
2001/02:Sk26 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m)
2001/02:Sk27 av Lennart Kollmats och Karin Pilsäter (fp)

med anledning av prop. 2001/02:43 Förenklad fastighetstaxering i stället
för omräkning, m.m.
2001/02:Sk28 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m)
2001/02:Sk29 av Kenneth Lantz m.fl. (kd)
2001/02:Sk30 av Lennart Kollmats och Karin Pilsäter (fp)

med anledning av prop. 2001/02:46 Ändringar i de särskilda skattereg-
lerna för vissa andelsägare i fåmansföretag, m.m.
2001/02:Sk31 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m)
2001/02:Sk32 av Kenneth Lantz m.fl. (kd)
2001/02:Sk33 av Rolf Kenneryd m.fl. (c)
2001/02:Sk34 av Lennart Kollmats och Karin Pilsäter (fp)

med anledning av skr. 2001/02:48 Användning av försöksdjur
2001/02:MJ4 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m)
2001/02:MJ5 av Caroline Hagström m.fl. (kd)

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 november

2001/02:189 av *Mikael Oscarsson* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg

Svenska bönder och dieselskatten

2001/02:190 av *Inger Strömbom* (kd) till försvarsminister Björn von Sydow

Försäljning av militär materiel

2001/02:191 av *Owe Hellberg* (v) till näringsminister Björn Rosengren
Gröna huset i Söderhamn

2001/02:192 av *Owe Hellberg* (v) till näringsminister Björn Rosengren
Kunskapsbank lokal utveckling i Söderhamn

2001/02:193 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Postens avgifter

2001/02:194 av *Helena Bargholtz* (fp) till näringsminister Björn Rosengren

Nordiskt porto

2001/02:195 av *Murad Artin* (v) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Visumansökningar vid svenska ambassaden i Turkiet

2001/02:196 av *Johan Pehrson* (fp) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Dublinkonventionen

2001/02:197 av *Murad Artin* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Etniska minoriteter i Turkiet

2001/02:198 av *Inger René* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Användningen av kat i Sverige

2001/02:199 av andre vice talman *Eva Zetterberg* (v) till justitieminister Thomas Bodström

Extraterritoriell lagstiftning vid sexbrott mot barn

den 13 november

2001/02:200 av *Lennart Klockare* (s) till försvarsminister Björn von Sydow

Fördelning av helikoptrar

2001/02:201 av *Carl Fredrik Graf* (m) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Kommunala bostadsaktiebolag

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 november.

11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 13 november

2001/02:161 av *Rolf Gunnarsson* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Polissituationen i Rättvik

2001/02:165 av *Margareta Cederfelt* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Prot. 2001/02:25
13 november

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 november.

12 § Kammaren åtskildes kl. 15.32.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

1 § Kompletteringsval till krigsdelegationen	1
2 § Svar på interpellation 2001/02:43 om hönsburar	1
Anf. 1 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	1
Anf. 2 MARIA WETTERSTRAND (mp)	2
Anf. 3 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	3
Anf. 4 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	4
Anf. 5 MARIA WETTERSTRAND (mp)	5
Anf. 6 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)	6
Anf. 7 GUDRUN LINDVALL (mp)	6
Anf. 8 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	7
Anf. 9 MARIA WETTERSTRAND (mp)	8
Anf. 10 GUDRUN LINDVALL (mp)	9
Anf. 11 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s)	9
3 § Svar på interpellation 2001/02:45 om bodelningsregler	10
Anf. 12 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	10
Anf. 13 BERIT ADOLFSSON (m)	11
Anf. 14 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	12
Anf. 15 BERIT ADOLFSSON (m)	12
4 § Svar på interpellation 2001/02:46 om polisbristen i Dalarna	12
Anf. 16 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	12
Anf. 17 CHRISTEL ANDERBERG (m)	13
Anf. 18 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	14
Anf. 19 CHRISTEL ANDERBERG (m)	14
Anf. 20 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	15
Anf. 21 CHRISTEL ANDERBERG (m)	16
Anf. 22 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	16
5 § Svar på interpellation 2001/02:48 om ökande legalisering av prostitution	17
Anf. 23 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	17
Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	19
Anf. 25 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	20
Anf. 26 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	20
Anf. 27 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	21
Anf. 28 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	22
6 § Svar på interpellation 2001/02:58 om utredning av miljöbrott	22
Anf. 29 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	22
Anf. 30 GUNNEL WALLIN (c)	23
Anf. 31 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	24
Anf. 32 GUNNEL WALLIN (c)	24
Anf. 33 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	25
Anf. 34 GUNNEL WALLIN (c)	25
Anf. 35 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	25

Prot. 2001/02:25
13 november

7 § Hänvisning av ärenden till utskott	25
8 § Förnyad bordläggning.....	25
9 § Bordläggning.....	26
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	26
11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	27
12 § Kammaren åtskildes kl. 15.32.	28

